

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Serisori nefrancați nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Max. Angenfeld & Emeric Leas-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
spold (VII Erszébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garzonă pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
iață. — **RECLAME** pe pagina
3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate edi-
țiile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusele acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 41

Brașov, Joi 21 Februarie 5 Martie

1908.

Floricele de ale „împăciuirii”

C'un umor, ce conține totdeodată și o fină satiră, părintele protopop George Șuta dela Borlești, într'o dare de samă despre mersul treburilor din Sătmar, pe care o publicăm astăzi la loc de frunte, zice:

„Suntem luați la țintă!”
Aceste câteva cuvinte fac lumină asupra situațiunii din trecut și prezent a celor peste o sută de mii de Români din comitatul Sătmarului.

Cea mai nouă ispravă a țintașilor, — cari socot că „vor face gaură în apă și Români din Sătmar se vor trezi într'o bună dimineață Maghiari neaoși” — este — după cum ne mai spune părintele protopop — desființarea catedrelor de limba română dela gimnaziile ungurești din Sătmar și Baia mare.

Intr'adevăr, dacă a fost să ni se dovedească că marele ministru de culte și instrucțiune publică al coaliției este un geniu, atunci aceasta dovadă ni-a dat-o printr'aceea, că a spart uși deșchise, decretând desființarea amintitelor catedre. A desființarea ceea ce nu există, ori există numai pe hârtie, este în adevăr ceva genial.

In Sătmar și Baia-mare s'au fost sistemizat odinioară, „când era lupul în călăi”, chipu conform legeri naționale, și studiul limbii române ca studiu obligator pentru gimnaziști, cu vr'o câteva oare pe săptămână. A fost ce a fost odată, o încercare de a se arăta bunavoință față cu majoritatea poporațiunii din acele ținuturi. Când însă Dr. Vasile Lucaciu, profesor de limba română la gimnaziul de stat din Sătmar, și-a luat chemarea dascălească în serios, s'a ridicat într'o bună dimineață toată ceata patrioților nesăbuiți din Sătmar în contra lui, cerând să fie alungat de acolo și catedra să fie cassată. Atunci s'a auzit pentru întâia oară în lumea

mare românească de existența și de numele lui Vasile Lucaciu din rapoarțele inflăcărâte, ce se publicau în ziarul nostru, și din căldura, cu care pledam pentru cauza limbii române în Sătmar. Lucaciu nu s'a mai putut ținea, a trebuit chiar să se ducă din Sătmar și de atunci nici catedra de limba română n'a mai existat în adevăratul sens al cuvântului la gimnaziul din Sătmar. Ce a fost până acum și în Sătmar și în Baia-mare, a fost numai o umbră de catedră a limbii române, o vegetare oticoasă a ei, care nu putea să mângâie pe Români și să mulțamească pe Maghiari.

Astăzi vine contele Apponyi, și ca să se arate vrednic de închinăciunile cutăror bisericiani, debitate la persoana lui în casa de sus și de jos a dietei, face sfârșit amintitelor catedre de limba română, ca să se știe odată clar și limpede cum stăm cu ele; iar faptul acesta poate să fie foarte dușmănos limbii și neamului nostru, dar e cel puțin sincer.

Părintele protopop din Borlești are o listă destul de lungă de isprăvi, care de care mai caracteristice pentru epoca de „împăciuire” apponyiană. Mai întâi ne desfășură cu vîi culori icoana acțiunii de sfredelire a droaiei de inspectori unguri, cari amenință pe preoții noștri, că și vor pierde de-a rândul ajutorul de stat, ce'l primesc, dacă nu vor preda la școlile de stat religiunea în limba maghiară.

Asta-i semnlamentul zilei, asta situațiunea după ștergerea efectivă a catedrelor de limba română. Ilustrația nimerită a momentului ni-o dă părintele protopop comunicându-ne cazul vrednicului preot din Dâmbovița, cărui-a ministrul Apponyi i-a suprimat ajutorul de stat, fiindcă a cerut dela catechumenii săi să nu'i mai zică după obiceiul romano-catolic, când

il salută: „dicsértessék a Jezus Kristus!” ci să'i zică pe românește (fie și cu barbarism) „Laude-se Isus Christos!”

Amintește d-l protopop Șuta și potca cea mare cu inscripțiile românești, și ne dă o altă ilustrație a libertății din țara ungurească, care ar fi o bună hrană pentru fantazia bătrânului poet iubitor de oameni și de popoare. Björnson, care nu mai iese din a se minuna și a să ciudi de cele ce se pot petrece într'o țară, în mijlocul Europei, a căreia bărbați de stat colindă pe la intrunile internaționale pentru pacea și prosperitatea popoarelor lumii

Ceva picant ne mai împărtășește d-l Șuta: rebotezarea pe ungurește a comunelor din comitatul Sătmarului, cari au calificativul de *Olah*, prin care se arată că sunt locuite de Români. Acum nu le mai place a zice nici *Olah-Hodos* și *Olah-Bozinta*, ci vor să stârpească orice amintire de „Valahi” și au dat comunelor alte nume ungurești. Care? Nu ne spune d-l protopop, având creștinescul regard de a ne feri să ne rupem limba.

Pentru încheiere d-sa ni-a rezervat, ca să fie mai cu efect — căci *finis coronat opus* — întâmplarea „hazlie”, cum zice, cu bieții Bran și Anderco din Ardușat, osândiți la închisoare de 7 zile pentru o hartă, pe care erau însemnate localitățile și românește. Descoperirea cea mare a făcut-o un notar suspendat, care a umblat să facă concurență „meritelor patriotice” ale celor dela inspectoratul regesc, dar și-a aprins paie în cap. Așa-i trebuie, de ce și-a băgat nasul acolo, unde oala fierbe numai pentru inspectorul și subinspectorii regești, ca neaoșul maghiar Sprenger, — cu care protopopul român avu extrema indulgență de a sta de vorbă asupra numirilor românești ale comunelor din Sătmar. Păcat de vremea percută!

O recunoaște și d-l protopop, când își arată curiozitatea să vadă odată gaura ce o vor face în apă civilizatorii de azi ai nenorocitului Sătmar!

Cum vor să cucerească Banfiștii Croația. Nu de mult „Pesti-Hirlap” a publicat un articol: „Cucerirea Croației” în care se zice între altele:

„Dacă nu putem convinge pe Croați, trebuie să'i trântim la pământ, trebuie să profetăm, că Ungaria va avea încă *cioeniri săngeroase cu Croația*, și că Ungaria va trebui să cucerească Croația cu arme. Nu e neapărat de lipsă, ca în Agram să fie o dietă. Legile trebuiesc ținute numai față cu astfel de națiuni, cari le respectează ele insele. Dacă Croația nu poate fi guvernată constituțional va trebui să se guverneze acolo fără constituție; trebuie să înceapă odată în Croația lucrarea pozitivă a maghiarizării; este și datoria regelui de a face cu — puțință maghiarizarea. Dacă Croații nu recunosc, că nu pot forma lângă Ungaria un stat de sine stătător, ci numai o provincie subordonată, atunci să-i convingem despre aceasta cu arma!”

Poftească Croații să stea de vorbă cu astfel de scrântiți, dacă au timp de pierdut.

In conferența delegațiilor ungari, ținută alaltăieri seara s'a decis cu privire la propunerea delegațiilor austriaci Latour-Schraffi în chestia urcării lefurilor ofițerilor, că delegațiunea ungară, deși acceptează motivarea propunerii, n'o poate dezbate, fiindcă urcarea soldei ofițerilor nu este fixată în bugetul comun cu suma recerută și că prin urmare delegațiunea ungară nu poate lua răspunderea pentru aceste cheltuieli în forma unor propuneri, ci numai în forma unui proiect de credit.

Paraponul koșuthiștilor contra contelui Andrassy din cauză, că la alegerea din Dees s'a ales un candidat al acestui a (constituțional) se exprimă în mod drastic într'o corespondență a lui „Magyarország” sosită dela locul alegerii, în care se zice, că gendarmii, al căror comandant superior este Andrassy, a terorizat groaznic pe bieții alegători (ca și când pentru d-l Hollo ar fi acesta lucru nou!) Zice că pe alegători gendarmii îi încăreau pe cară cu fân și îi transportau cu escorta la locul alegerii (Cel mai nevinovat lucru între mul-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Visiuni profetice.

Nu înțeleg prin acest titlu, profesiile lui Isaia, Jeremia, Ezechiel sau ale celorlalți profeți din Biblie, ci înțeleg *efemeridele astronomice*. Astfel le numia Columb într'o epistolă adresată din Jamaica la 7 Iulie 1503 preacrestinștilor monarhi din Spania.

Ce lucru pare mai plictisitor, mai neatrăgător, mai sec, decât o carte de logaritmi sau efemeridele astronomice, înecate în cifre?

Realitatea e alta.
Am înainte-mi Anuarul Biuroului de Longitudini din Paris, Anuarul Societății Belgiane de Astronomie din Bruxella și Berliner Astronomisches Jahrbuch. Toate trele pe anul 1908. Cele franceze sunt pe jumătate cifre, pe jumătate text. Cel german constă aproape întreg din cifre. O fire nervoasă, dar laică, ar resfoi pe cel din Belgia, cu oarecare curiositate pentru figuri. De cel din Paris nu s'ar prea sinchisi. Iar pe cel din Berlin l'ar svârli cât colo.
Cercând înadins motivul acestei a-versiuni, vom afla cu totul altceva. Ne vom convinge de adevărul vorbei lui Columb. Să iau un exemplu. In o coloană a

Anuarelor ni se spune declinațiunea Soarelui la miazăzi medie. Bunăoară:

Faur 18 Decl. australă	12° 1'
> 19 >	11° 40'
> 20 >	11° 19'
> 21 >	10° 57'
> 22 >	10° 36'
> 23 >	10° 14'
> 24 >	9° 52'

etc. etc.
Tot cifre seci, cum ar zice ai cu groază de numeri.

Lățimea geografică a Geoagiului e 45°56' Nord:

Ei bine, cu elementele furnisate de Anuar pot calcula cu ușurință răsăritul și apusul Soarelui pentru orizontul Geoagiului. Cu ajutorul unei formule din trigonometria sferică voiu avea:

$$\cos(180^\circ - s) = \tan \delta \tan s' \text{ unde}$$

$$s = \text{unghiul orar, al Soarelui,}$$

$$\delta = \text{declinațiunea}$$

$$s' = \text{lățimea geografică a locului. Pentru}$$

$$\text{24 Faur vom avea în Geoagi: } \cos(180^\circ - s) = \tan 9^\circ 52' \tan 45^\circ 56' \text{ sau}$$

$$s = \tan 9^\circ 52' \tan 45^\circ 56'$$

Trecând la logaritmi:

$$\log \cos s = \log \tan 9^\circ 52' + \log \tan 45^\circ 56'$$

$$= (9.233390 - 10) +$$

$$(0.01415)$$

$$\log \cos s = 9.24805 - 10, \text{ de unde}$$

$$s = 79^\circ 48' 11'' \text{ în arc sau}$$

$$s = 5 \text{ h } 10 \text{ m în timp.}$$

Ceace însemnează că pentru orizontul Geoagiului. In 24 Faur soarele apune la 5 ore 19 minute seara și răsare la 6 ore 41 > dimineața timp mediu civil.

Iată, cum câștigă vieață „cifrele seci” din efemeridele astronomice cu ajutorul altor cifre și mai seci din cartea de logaritmi.

Alt exemplu. D-l Sandu-Aldea, zice într'o navelă: Când erau rarițele ca de o suliță pe cer, Curpeu fu în picioare.

Și ne povestește măestreste o întâmplare din viața țărănească, de pe vremea secerei.

Ei dar, ascensiunea dreaptă a stelei δ din Orion = 5 h 27 m 18 s a stelei ϵ din Orion = 5 h 31 m 33 s', iar pe la începutul lui Iulie, ascensiunea dreaptă a Soarelui e 6 h 56 m 27 s. Diferența între Soare și ϵ din Orion (steaua centrală a Rarițelor) face deci 1 h 24 m 54 s, cu alte cuvinte Rarițele răsar abia cu o oră și ceva înainte de Soare, ba pe când ajung de-o suliță pe cer, se ivește și Soarele. Hărnicia lui Curpeu n'ar fi deci tocmai mare.

Exemplele le-aș putea înmulți ad libitum, toate lăsând să se întrevadă viața incomparabilă, visiunea clară a efemeridelor astronomice. Columb însuși amenințat să moară de foame pe insula Jamaica, împreună cu mica sa armată, efemeridele as-

tronomice îi oteriră mijlocul de a-și procura victualii, declarând Caraibilor, că-i va despoia, începând chiar seara aceea de lumina Lunei... Abia începutul eclipsa, când Caraibilii au alergat la el, aducându-i de toate. Aceasta fu întunecimea de lună din 1 Mart 1504, observată în Europa de Ulm de Staffler; din Nürnberg de Bernad Walter și ajunsă în Jamaica la 6 ore seara.

Ce poate fi mai captivant decât „cetera în viitor” a calculului astronomice? Cine poate rămânea indiferent, când anuarele și determinările astronomice îi spun, că la începutul anului 1910 ne revine cometul Halley sau că în 15 April 1912 se va vedea din părțile noastre, o eclipsă aproape totală de Soare, iar în 15 Faur 1961 și în 17 August 1999 câte una totală?

Generația noastră se va primumeră pe de întregul până la fenomenul din urmă — corpurile cerești își vor continua mersul și învârtirile, cu totul indiferente dacă ne-am pomenit sau ba. Privirea contemplativă a astronomului vede și mai departe, în zarea viitorului... Făimosul comet din 1811, cel mai frumos din secolul XIX, nu va mai reveni în fața Pământului decât prin anul 4876. Penultima-i apariție datează din 1254 înainte de Christos, de pe timpul războiului din Troia. Atât face câte-un an al acestui comet. Pentru el nu e nici mai scurt, nici mai lung, decum sunt anii pământești pentru noi. Lucrarea monumentală „Kanon der Finsternisse” a

tele abuzuri, ce le săvârșesc gendarmii, decând au ajuns ei pãzitorii ordinii și a deverãtii diriguitori ai alegerilor în Țara ungureascã !)

Cum merg treburile în Sãtmar.

Borlești, 29 Febr. n. 1908.

Sintem luați la țântã.

Dacã nici acum nu se va face gaurã în apã, și nici dupã aceste nu se vor scula într'o dimineatã frumoasã, ca Maghiarii neași cei peste 100,000 de Români din comitat — atunci Sãtmarul e vrednic de numele, cu care l'a cinstit pe Eötvös Karoly un condeputat în parlamentul din Pesta. Și cum nu?

Marele ministru de culte al coaliției a desființat catedrele de limba romãnã pe lângã gimnaziile din Sãtmar și Baia-Mare. Cine ar și mai avea lipsã de aste, când și așa în cealaltã lume? nimeni nu va mai vorbi în astã limbã?

Inspectorii noștri, ieșiți din niște bieți dascãli dela sate, și ridicãți azi la rangul de »mãria sa«, nu se mai pot contenii a striga cãtrã Ordinariatele (conzistoriile) romãne: *Quos ego?* Deși inspectorul Bodnãr cãpãtã un bobãrnac puternic dela Ordinariatul din Oradea-Mare, dar nãravul dela fire n'are lecuire; cãci în curãnd iarã luarã de scurt pe Ordinariatele din Gherla și Oradea, îndãtorãndu-i ca în termen de 8 zile sã notifice, cari dintre preoți nu vreau a propune religiunea în limba maghiarã la școlile de stat, ca renitenților sã li sã detragã onorarul de 80 coroane dat de stat.

Astã, astã, dar preotul din Dãmbovița Demetriu Clontea, a pãșit'o și mai, pentruã ministru de culte i-a detras ajutorul pe motiv, cã a pretins dela copii de școalã, cã pe el numai romãnește: »*Laudã-se Iesus Christus*« sã-l salute. Avis fraților preoți!

În vreme, când atãta se vorbește despre întregirea congruei, vã puteți convinge, cum poate fi și capra sãtulã și varza întregã. Ce minunatã reclamã pentru strãinãtate, când legea stãtorește 1600 de cor. și pentru popii valachi, iar în realitate și sã ia și aceea, ce ai avut.

Inscripțiile romãnești, unde au mai fost le-am șters. Mai bine așa, decât altcum. Mai ciudat este cazul, cu inscripția de pe crucea ridicatã de poporenii din Sãnislãu. Reprezentãntã acestei comune, cu sediu protopopesc și cu peste 2000 de locuitori români cu stare bunã, a adus un concluz aproape unanim, cã în interiorul comunei nu-i permis a se folosi de inscripții — decât în limba statului. Acest concluz neapelat de nime, a fost aprobat și de vice-comitele Sãtmarului. În anul trecut, când poporul romãn a ridicat o cruce piatrã și a gravat pe ea o inscripție romãneascã, primãria comunalã pe baza concluzului amintit, a șters de pe cruce inscripția romãneascã.

Avem în comitat un inspector, trei subinspectorii și Dumnezeu mai știe câți vizitatori ministeriali, cari cutreierã satele în toate pãrțile; dar așa se vede cã nici

vestitulul astronom Th. von Oppolzer cuprinde, în 242 tomuri-folio, 10 milioane cifre determinãnd 8000 eclipse solare și 5200 eclipse lunare, ivite din 1207 a. Chr. pãnã astãzi și cari se vor ivi de azi pãnã în anul 2163. Aceastã lucrare a reclamat o muncã uriasã, la care s'au înrolat ani de-a rândul zece calculatori iscusiți.

Dar mai sunt destule creștãturi cuprinse în efemeride. Precesiunea echinocțiilor ni-se aratã abia cu 50" 26 pe an, dar în periferia completã a ceriului, sunt 360° sau 360×60×60=1296000", ceea-ce ne spune, cã tura completã a precesiunii se îndeplinește în vr'o 25800 ani.

Linia apsidelor (osia cea mare a orbitei terestre) se deplaseazã an de an, fãcãnd un ocol întreg în 21000 de ani.

Renumitul astronom francez Leverrier (1811—1877) a calculat termenul mediu al lungimei anului tropic pe un period de 30,000 ani. Pe aceastã bazã (=365 zile, 5 ore, 48 minute, 45 secunde) se poate întocmi calendarul pãnã la anul 30,000 al erei noastre, fãrã sã ajungã în contradicere cu Soarele!

Lung timp... pentru viețã noastrã! Pãnã atunci, de bunã seamã, Parisul, Londra, Budapesta, Bucureștii, vor ajunge în cenușã trecutului... Nu vor mai exista nici Francezii, nici Englezii, nici Nemții, nici Italianii, nici Rușii, nici Ungurii, nici Români, dupã — cum nu existã astãzi Dacii sau Celții; Schiții sau Longobarzii. Eveni-

mentele trecutului și ale viitorului nu vor avea alți martori decât globurile invãpãiate ale ceriului, nu vor avea altã oglindã decât sborul cadentãt al planeteilor, licãrirea nepãtrunsã a Universului.

Toate faptele relevate pãnã aci, efemeridele le exprimã în câteva șire. Lapidar. Laconic. În cifre și iar în cifre. Avem trebuințã sã le știm sloveni, pentru a storce viețã din ele, precum Moise a scos, cu bagheta sa magicã, apã din stãncã. Ceriul îl poate vedea fiecare, dar rari au ocazia sã-l priveascã prin instrumente de precizie. Cartea Țãriei e deschisã pentru toți, dar ne trebuie povește și îndrumãri pentru a o putea ceti.

Regretatul B. V. Vermont, publica mai anii trecuți efemeride astronomice pentru București. Cãți le cunosc? Astãzi ar fi de așteptat ca specialiștii dela cele douã Universitãți romãnești, astronomi și calculatori, împreunã cu Societatea Astronomicã din București, sã publice an de an, de timpuriu, câte un Anuar Astronomic, în felul celor publicate de Societatea Belgianã de Astronomie. Publicația ar aduce mai întâiu servicii indispensabile calendaristicii noastre, care ades pipãe orbis în toate calendarele strãine, reproducãnd tot felul de date nepotrivite pentru regiunile noastre.

Ghenar, 1908.

Gavr. Todica.

Din delegația austriacã.

Discursul bar. Al. de Hormuzachi.

— Fine. —

Dați-mi acum voie, d-lor, sã trec la tema, care m'a fãcut sã i-au cuvãntul, fiind obligat a da aici expresiune unor anumite dorințe. Aceste dorințe nu ating numai poporul romãn din Bucovina, pe care-l reprezentez, ci cercuri cu mult mai largi.

Ași dori sã aduc în discuție chestiunea preoților militari gr. or. În Austro-Ungaria trãesc 4.160,000 gr. or., adecã 8'8" din întreaga populațiune a țãrii și anume Români și o parte a Rutenilor din Austria, apoi Români și Sãrbii din Ardeal. Chestiunea aceasta privește în parte și pe credincioșii bisericeii greco-catolice, a cãrei sãrbãtori coincid, precum se știe, cu sãrbãtorile gr. or. Credincioșii greco-cat. sunt cu totul 4.950.000, adecã 10'5" ai populațiunii țãrei și anume Rutenii din Austria și Ungaria și o parte a Românilor din Ungaria. În raport cu numãrul locuitorilor este de sine înteles și numãrul soldaților aparținãtori acestor confesiuni însemnat.

Trebuie sã constat înșã cu durere, cã administrația de rãboiu dã cu mult prea puținã atențiune obiceiurilor și necesităților religioase ale credincioșilor bisericeii gr. or. Deși regulamentele existente recunosc egalitatea tuturor confesiunilor, aceste regulamente nu se executã în mãsurã satisfãcãtoare. În întelesul regulamentului de serviciu are sã se facã posibilã tuturor soldaților, aparținãtori diferitelor confesiuni, participarea la serviciile divine prescise. Se prevede, ca dupã puținã chiar și trupele, grupate dupã confesiuni, sã fie conduse cel puțin odatã în lunã la bisericã. Mai mult chiar. Mi s'a comunicat, cã existã un ordin pentru preoțiimea militarã, care deobligã pe preoții acatolici, sã prezinte la începutul fie-cãruia an autoritãții militare un conspect al sãrbãtorilor, pentru ca baza acestui conspect forurile militare sã poatã designa sãrbãtorile, ce au sã se ținã.

Nu știu dacã corespund întru toate datele amintite. Fapt este înșã cã observarea sãrbãtorilor lasã în genere mult de dorit. Sãrbãtorile gr. or., adecã cele romãnești, rutene și sãrbești, nu sunt luate în considerare în armatã. La cele mai mari sãrbãtori, precum sunt Crãciunul, Paștile, etc., soldații gr. or. trebuie sã facã serviciu.

Printr'o astfel de procedere soldații gr. or. se simt nu numai jigniți în sentimentele lor religioase, dar se simt chiar disconsiderați față de camarazii lor de alte confesiuni. De exemplu la alte confesiuni creștine — vorbesc de referințele din Bucovina, care-mi sunt cunoscute — se țin de Paști vacanțe începãnd cu ziua de Joi pãnã Marți. Soldații gr. or. din Bucovina au liber numai de Sãmbãtã pãnã Luni dimineatã. Ba sã se fi întãmplat chiar, cã o inspecțiune de casarmã s'a fixat pe Dumineca Paștilor, prin care fapt soldaților li s'a denegat chiar și libertatea obicinuitã în zile de Dumineci.

Un alt rãu, pe cãre trebuie sã-l relevez, este lipsa de preoți militari gr. or. În toatã Austro-Ungaria sunt numai doi așa numiți protopopi campestri (Felderspriester). Unul cu sediu în Lemberg, celãlalt în Sibiu; preoți campestri (Feldkuraten) numai în Sibiu, Serajevo, Budapesta, Timișoara, Agram, Viena și Graz. În întreaga Bucovina, o țarã locuitã în mare preponderanțã de populațiune gr. or., unde sunt dislocate douã regimente, unul de linie Nr. 41 și regimentul teritorial 22, în cari sunt înrolați în majoritate covãrșitoare soldați gr. or., nu existã nici un singur post sistemizat pentru un preot militar. Funcțiunile bisericești (spoveditul, înmormãntatul, etc.) le împlinesc un așa numit preot subsidiar. Aceștia, neprimind o remunerațiune fixã, ci numai niște venituri minimale, fac serviciile lor mai mult din bunãvoințã, prin urmare aceastã funcțiune a lor ei o considerã numai ca o funcțiune lateralã, fiind angajați în serviciul civil.

Și mai pușinã îmbucurãtoare e situația la acele regimente, cari avãnd înrolați soldați gr. or. din Bucovina, sunt dislocate în afarã de Bucovina. La aceste regimente nu se considerã de loc sãrbãtorile. (Oratorul aduce ca exemplu regimentul de draconi Nr. 9, recrutat din Bucovina, dar dislocat în Galitiã, la care sunt cu totul disconsiderate sãrbãtorile). »La aceste regimente înmormãntãrile se sãvãrșesc cu ajutorul unui sergent!«

Oratorul se ocupã apoi cu situația materialã a preoților militari, constatãnd cã aceștia pot avansa cel mult pãnã la rangul de cãpitan cl. I, fiindcã alte posturi mai superioare nu existã. N'ar fi oare posibil, întrebã oratorul, ca sã se numeascã, ca și la celelalte confesiuni, în ministeriul de rãboiu un organ de con-

trol, un referent al bisericeii gr. or., care sã supravegheze îngrijirea religioasã a credincioșilor gr. or.

Oratorul trece apoi la școlile de cadeți și constatã cã în aceste școli sãrbãtorile gr. or. nu sunt considerate ca zile libere, cã numãrul profesorilor de religie (sunt cu totul numai doi) este foarte mic. Unul dintre aceștia se aflã în Kamenitz, iar altul în Croația. În ce privește învățãmântul religiunii oratorul face urmãtoarea constatare: »În întelesul unui principiu, recunoscut de ministeriul de rãboiu, învățãmântul religiunii are sã se facã în limba maternã a elevilor. Aceasta înșã nu se întãmplã din cauza cã elevii gr. or. și anume Sãrbii și Români, au împreunã oare. Profesorul de religie din Viena este un Român, cel din Kamenitz un Sãrb. Romãnul nu știe sãrbește, iar Sãrbul nu știe romãnește, prin urmare ambi preleg — în limba germanã (llaritate). Poate este posibil, de a sana acest rãu.

»Învãțãmântul limbei este deasemenea foarte pușin bãgat în samã. Sunt, precum știm, numeroase regimente, cari sunt aproape exclusiv sau în preponderanțã romãnești, și totuși nu este datã ocaziunea la nici o școalã sã se cultive această limbã. La regimintele, pe cari le cunosc, trebuie sã constat, cã d-nii ofițeri își dau cea mai mare silințã, dacã rãmân mai mult timp la aceste regimente, sã învețe limba romãneascã și aceasta le și succede adeseori. Totuși ar fi înșã bine, dacã s'ar lua în considerare în mãsurã mai mare în școlile de cadeți, cultivarea acestei limbi.

»Chestiunea limbei de regiment sã nu fie consideratã ca politicã, cãci e doar clar, cã ea este de o deosebitã importanțã pentru soldați. Ca sã fie înșã apreciatã dupã merit limba de regiment, prima condițiune este, ca ea sã fie vorbitã de ofițeri. Unul din colegii mei poloni a cerut, ca unele obiecte sã fie predate în școlile de cadeți în limba polonã. Eu sunt mai modest și așa dori cã cel puțin învățãmântul religiunii sã se facã în limba maternã a respectivului elev.

Oratorul incheie discursul sãu arãtãnd importanța religiei pentru creșterea feciorilor în timpul serviciului militar și apeleazã la administrația de rãboiu sã ia în considerare, dupã pușinã, dorințele exprimate de dãnsul.

Dela adunarea generalã a „Racoțanei“.

O rugare cãtrã »Solidaritãtea«.

1908 luna lui Februarie.

Adunarea generalã a institutului de credit și economii »Racoțana« s'a ținut în Șeica mare (lângã Sibiu) la 22 Februarie n. cu 9 puncte în program.

Punctele 1—6 au trecut repede. Urmeazã punctul 7, adecã alegerea direcțiunei pe un period de 6 ani. Înainte de a descrie alegerea aceasta e lipsã a face pușin comentãr.

Iu direcțiunea acestui institut au fost ales de mai mulți ani și d-l Lisai I. contabilul-șef al »Albinei«, care cașcapacitate financiarã era privit de fala institutului. Aveam motiv de a-l privi de atare, cãci dupã cât știu, la toate ocaziunile ținea strict la principiile sale puritane, pe cari noi »laicii« vedeam a se valora și la cele administrative.

De exemplu: în anii trecuți cu ocaziunea desbaterii unei afaceri a institutului spunãndu-și și cassariul (membru în direcțiune) pãrerea sa — i-a spus d-l Lisai verde, cã cu proxima alegere cassariul trebuie sã rãmânã afarã din direcțiune, mbotivãnd: »cã la »Albina« nici d-l Cosma ca director executiv nu e membru al direcțiunei«. Tot pe acest motiv se zice cã ar fi respins în anul trecut întregirea direcțiunei cu contabilul.

Frumos principiu, la care d-l Lisai a ținut cu țãrie și era foarte consecuent.

Dar știe Dumnezeu cum, cum nu, d-l Lisai se vede a mai abandonat ceva cãt de pușin pușintel din principiul sãu puritan în aceasta privințã.

Cu ocaziunea alegerii direcțiunei din acest an contabilul institutului face pro-

*) Dãm loc articolului de mai sus, pe care îl primim dela un fruntaș al nostru, pe care-l cunoaștem ca om serios, care nu urmãrește decât prosperarea institutului »Racoțana«, la care sunt aproape numai Mãrginenii (foști oiieri) ca acționari, cari nu pot judeca cum se cade afacerile. Cu toate astea, trebuie sã lãsãm toatã rãspunderea pentru cele scrise autorului corespondenței.

Red. »Gaz. Trans.«

punerea să se aleagă lista cetită de dânsul, pe care figurau între cei 7 membrii — 5 oficanți de ai institutului.

Convingându-mă înainte de ședință, că alegerea în sensul acesta e deja pregătită — am declarat că eu mă rețin dela vot. La întrebarea președintelui, dacă are cineva ceva de obiecționat — se scoală d-l Ioan Axente preot și observă, că după părerea dânsului nu e corect a se alege majoritatea coplesitoare a direcțiunii dintr-un funcționar institutului.

Am avut noroc cu d-l Lisai ca singurul membru specialist present — care a binevoit a clarifica pe laicul d-l Axente, că: »aici la »Racoțana« se poate face excepțiune...» mai mult nu am auzit căci vorbea numai dânsului. Direcțiunea s'a ales după cum a fost propunerea contabilului, deci oficanții dela centrală toți trei (directorul executiv și ca președinte, contabilul și cassariul) sunt membrii în direcțiune și doi oficanți dela filiale.

Văzând eu lucrurile stând așa — cred că adevărată excepțiune fără păreche — am făcut propunerea că, deoarece în urma alegei direcțiunii efectuată cu majoritate covârșitoare dintre funcționarii institutului — § 31 din statute cade dela sine și nu mai are nici o valoare — să se aleagă o comisiune de trei, care să vină la adunarea generală proximă c'un proiect de modificare, fiind și alți paragrafi cari vor trebui modificați.

Paragraful 31 sună: »Direcțiunea reprezintă societatea față cu autorități și cu a treia persoană, decide și dispune în toate afacerile societății, care nu sunt rezervate expres adunării generale, denumeste pe directorul executiv și la propunerea acestuia pe funcționarii și servitorii societății, le fixează salariile și competențele, stabilește condițiunile și regulamentele pentru operațiunile societății, determină înțrebunțarea capitalurilor, supraveghează conducerea afacerilor, decide crearea și suprimarea de filiale, revede casele, stabilește bilanțul, face propuneri pentru dividendă și prepară toate chestiunile ce sunt a se desbata în adunarea generală.

»Tot de competențele direcțiunii se ține suspendarea și demisiunea directorului executiv, a funcționarilor și servitorilor societății.

Comisiunea de 3 pentru modificarea statutelor s'a ales.

Dar ce să vezi? Adunarea generală s'a ținut înainte de amiază — iar după amiază s'a intrunit direcțiunea nouă și a ridicat salariile oficanților, după cum aud summa summarum cu 80%.

Deși d-l Lisai dealtădată grăbea a se reîntoarce cu trenul dela amiază la Sibiu, căci timpul îi era scump — astădată a binevoit a jertfi încă o jumătate zi, ca să poată lua parte la ședința direcțiunii.

Unii dintre acționari auzind încă în ziua aceea de cele întâmplate în ședința direcțiunii, s'au mirat mult de îndrăzneala aceasta și m'au însărcinat să protestez în numele lor; — deci protestez în numele 16 acționari contra urcării salariilor oficanților, efectuată de ei însuși.

După cele înșirate nevoind a face uz de § 189 din legea comercială — rog pre factorii binevoitori ai institutului noastre, mai cu seamă pe »Solidaritatea«, să binevoiască a ne da acționarilor »Racoțanei« următoarele deslușiri la întrebările:

1) A fost corect că s'a insistat a se alege în direcțiune dintre 7 membrii — 5 oficanți, având noi statute cu dispoziții ca § 31 citat mai sus?

2) Alegându-se astfel direcțiunea și declarându-se § 31 ca căzut și fără valoare, a fost corect pasul direcțiunii cu urcarea salariilor — motivându-l cu aceea că § 31 e încă în valoare până la schimbarea statutelor?

Răspunsul binevoitor rog a mi se da în »Gazetă«, căci calea aceasta am ales-o cu consimțământul prealabil al d-lui Lisai, și poate vor mai trage folos și alții din ele, căci Doamne Dumnezeule mulți »laici« mai suntem la institutele noastre.

Un acționar.

ȘTIRILE ZILEI.

— 20 Februarie v.

Slovaci naționaliști condamnați și persecutați. Curtea cu jurați din Pojun a condamnat pe redactorul dela »Ludove Noviny«, Iosif Matuskovich la 4 luni temniță de stat și 400 cor. amendă, iar pe Paul Ciferski pentru alt articol »panslav« din Ludove Noviny« la 5 luni temniță de stat și 500 cor. amendă.

Dep. Paul Blaho a fost dat în judecată pentru agitație contra naționalității maghiare. Dieta maghiară l-a suspendat drep-

tul de imunitate pentru a putea fi chemat la pertractare și pedepsit.

Numire. Medic primar al spitalului din Brașov a fost numit de către viceșeful orașului Brașov, la propunerea comisiunii sanitare orășenești, medicul secundar al spitalului d-l Dr. Alfred Jekelius.

Mărirea soldei ofițerilor inferiori din România. D-l gen. Averescu, ministrul de război — scrie »Viitorul« — a luat decisiunea să mărească solda ofițerilor inferiori.

Școala grănițerească trecută la stat. Școala grănițerească din Lăpușnicel, scrie »Drapelul«, esind inspectorul la fața locului a trecut în administrația statului. Unde a fost d-l Burdea?!

Reuniunea română de cântări și muzică din Lugoj arangează Sâmbătă în 7 Martie (23 Febr.) un concert sub dirigența d-lui Ioan Vidu.

Programul: 1. Teodorescu: »Dochia«, cor mixt. 2. I. Vidu: »Rar cum este...«, melodie veche, aranjată pentru cor mixt. 3. I. Costescu: »Mamei o cunună«. 4. D. Vassiliu: »Drum bun«, coruri bărbătești. 5. a) Mendelssohn: »Nocturna «Sommer-nachtstraum«, b) Beethoven: Andante »Simfonia Nr. 1« executată de d-șoara Ela Ioanovicu (violină) doamna Maria Branisce (pian) și d-na Elena Dobrin (harmoni). 6. I. Costescu: »In natură«, cor mixt cu acompaniament de pian. 7. a) Golttermann: »Trio«. b) Gounod: »Ave Maria«, executate de d-l Zeno Besan (violoncel) și d-na Maria Branisce (pian). 8. I. Vidu: »Negruța« cor mixt, solo mezzosopran: D-șoara Ana Blaj și solo bariton: Iosif Birescu. 9. I. Vidu: »Coasa«, cor mixt popular. 10. I. Vidu: »Ruinită«, marș vechiu, aranjat pentru cor mixt.

Accidentul automobilului princiar. După cum se anunță, copilul Ionel Dobra, care a fost călcat zilele trecute de automobilul princiar, este aproape vindecat. Eri la orele 12, Prințesa moștenitoare și mica prințesă Maria l'au vizitat la spitalul Colțea.

O călătorie de studiu a unui oficer român. Din București se anunță că d-l locotenent-comandor Pantazzi, unul din cei mai valoroși ofițeri ai marinei militare române, va întreprinde o călătorie de studii în Extremul-Orient. D-l l.-t. comandor Pantazzi va părăsi țara la 21 Februarie v. plecând dela Constanța, Alexandria, Cane, Port-Said, Suez, Aden, Colombo, Bombay, Dehli, Benares, Calcuta, Madras, Penang, Singapor, Hongkong, Canton, Manila și insulele Filipine, Iokohama, Tokio, Nagasaki și celelalte porturi ale Japoniei, Honolulu (Hama), San-Francisco, San-Angelas, New-Orleans, Mobile, fluviul Mississippi, Saint-Sanis, Chicago, New-York, Geneva și Constanța. D-l l.-t. comandor Pantazzi va fi probabil însărcinat cu o misiune în Japonia din partea ministerului de război. Dânsul va studia marina militară japoneză.

Corul bisericesc gr. or. român din Vasiovia, invită la producțiunea ce o va aranja Duminecă la 24 Februarie (8 Martie) 1908 în sala hotelului »Cerbul de aur« din Bocșa-mont. cu scop bisericesc cultural.

Un centenar. Cel mai vechiu locuitor din Filadelfia a murit. Acesta a fost Iosif Klein, născut în Ungaria în 19 Martie 1800 și care în consecință a atins etatea de 108 ani. Klein a luptat în armata lui Kossuth la 1848—49 și s'a refugiat apoi în America. Memoria și-a conservat-o perfect de bine până în ultimele sale momente. Klein a avut totdeauna niște îndelictnici de temperanță; cu toate acestea și-a beut în fiecare zi berea și era fumător.

Censura engleză. D-l Herbert Gladstone (fiul marelui Gladstone) a primit o deputație a principalilor autori-dramatici ai Angliei, cari veniseră spre a protesta contra cenzurei, pe care o consideră ca o umilire. Ei cer un tribunal de apel în contra deciziunilor cenzurei.

Un hotel prăbușit de o avalanșă. După cum au anunțat telegramele anterioare un hotel clădit de antrepriza căilor ferate pe muntele Gopstein (Helveția) a fost prăbușit de o avalanșă. Catastrofa a avut loc Duminecă pe la orele 7 și jum. când lumea din hotel se afla la masă. Hotelul e situat la o înălțime de 1230 metri, în apropiere de gura unui tunel. Au căzut victimă 11 persoane, cari au fost omorâte și 20 persoane, cari au fost grav rănite. Între cei morți sunt: Bossug medic din Geneva, Cuile inginer din Roma, Ernest Richter inginer din Elveția, secretarul hotelului și un mașinist. Dintre cei răniți trei sunt pe moarte. Medicul Bossug se căsătorise acum trei săptămâni. Soția lui

este grav rănită. Multe persoane părăsesc localitatea fiind teamă de nouă catastrofe.

Ceapă în Egipt. Pământul Faraonilor a rămas țara Cepei. Astăzi încă cepele egiptene sunt transportate în toate părțile lumii. O statistică nouă arată că dela 1 Martie până 1 Iunie 1907 s'a esportat din Egipt 57 de milioane 457 kilograme de ceapă în următoarele porturi: Liverpool (21 mil.); Hull (11 mil.); Triest (11 jum. mil.); Londra (5 mil.); Hamburg (2 mil. 800 mii); Marsilia (1 mil. 300 mii); Manchester, Glaskow și Geith, la olaltă (1 milion 200 mii); Anvers, Rotterdam și Dunckerque, la olaltă (1 mil. 100 mii); Odessa și porturile mării negre la olaltă (1 mil. 250 mii); Genua și Venetia (1.866.150 kg.) Prețurile au fost inferioare anilor precedenți afară de ceapa esportată în America prin Liverpool, a căreia prețuri au fost inferioare anilor precedenți.

Un culegător-tipograf român, harnic, poate afla imediat condițiune în tipografia noastră. Salar după tarif.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 4 Martie. Audiența lui Andrassy a durat o oră și 1/4. El s'a exprimat că a rămas surprins de dispozițiunea bună a Maj. Sale.

Budapesta, 4 Martie. Se zice că în audiența ce-a avut-o Andrassy, Maj. Sa nu s'a opus principiilor fundamentale ale reformei electorale. Andrassy s'a exprimat foarte mulțumit asupra decursului audienței.

Budapesta, 4 Martie. — Ziarul »N. Fr. Presse« comunică în legătură cu audiența de eri a contelui Andrassy, că reforma electorală din Ungaria va fi bazată pe trei principii fundamentale: 1) Sistemul electoral va fi plural, în așa fel că orice om care știe să scrie sau să citească în vre-o limbă să aibă un vot; cei cari plătesc un impozit cât de mic să aibă dreptul la două voturi. *Votarea să fie și pe viitor pe față,* pentru că votul secret nu corespunde (?) raporturilor din Ungaria. *Votarea nu se va face în centru, ci în comune și districte.* Pe viitor alegerile pentru parlament nu vor mai fi identice cu alegerile municipale, cari vor rămâne ca și în trecut mărginite. La Budapesta guvernul desminte în mod semi-oficial această știre a ziarului vienez.

Viena, 4 Martie. Delegațiunea austro-ungară în ședința de eri după amiază a aprobat toate dispozițiunile votate de fiecare delegațiune în parte cu privire la budgetul comun al monarhiei. Numai în ceea-ce privește decisiunea delegațiunii austriace, relativă la *sporirea soldei ofițerilor și soldaților,* delegațiunea ungară a adoptat o rezoluțiune declarând că, deși delegațiunea apreciază motivele delegațiunii austriace în această chestiune, dar nu poate lua în discuțiune acea propunere deoarece budgetul războiului a și fost votat.

Viena, 4 Martie. Corespondentul ziarului »Neue Freie Presse« la Londra a avut o convorbire cu Buxton, președintele comitetului balcanic, care numără între membri săi peste o sută-cinci-zeci membri ai parlamentului. La chestiunea ce s'ar întâmpla în cazul când puterile nu ar accepta propunerea lui Sir Eduard Grey, Buxton a răspuns:

»Cred că într'un asemenea caz o catastrofă nu va mai putea fi evitată. *Pericolul unui războiu amenință în mod serios.* Acei ce cred, că Rusia nu e în stare să susție un războiu, uită ce instrument puternic e armata bulgară. Opinia publică engleză prijină Austria în străduințele ei de a evita războaie în statele balcanice. Anglia nu va mai face acum aceasta și opunerea statelor balcanice față de acțiunea reformelor întreprinsă de marile puteri va întâmpina simpatia Britaniei.

Buxton a declarat că nu are nimic împotriva planului liniei sandjacale. El a spus apoi: Am observat și studiat perfect raporturile din Macedonia. De opt ani de zile călătoresc prin această țară și găsesc că ea trece printr'o mare criză. Pretutîn-

deni sunt simptome neliniștitoare, și acțiunea bandelor se întinde. Am vorbit și cu baronul Aehrenthal în această privință și i-am povestit cele ce am văzut. Am lădat pe ofițerii austriaci. — Munca lor e însă zadarnică pentru că ei nu dispun de o putere executivă și trebuie să se mărginească la raporturi, și aceasta atacă prestigiul Austriei.

În ce privește numirea unui guvernator general în Macedonia, Buxton spune că ar fi lucru ușor. Sunt mulți mohamedani, a căror autoritate ar putea să restabilească ordinea în țară. Nu e adevărat că pentru pacificarea țării ar fi necesară o armată de 25—30000 oameni — și că Poarta s'ar opune numirii unui guvernator, cât timp autoritatea ei n'ar fi jignită.

Petersburg, 4 Martie. — Agenția telegrafică din Petersburg telegrafiază, că guvernul rusesc a adresat reprezentanților săi din străinătate, o telegramă circulară, cu privire la construirea drumului de fier în Balcani, zicând că guvernul din Petersburg, informat de cabinetul din Viena, despre proiectul de cale ferată dela frontiera Bosniei la Mitrovița, care nu are decât un scop exclusiv economic, precum și de a ușura comunicațiunile în balcani, și deoarece Rusia a purtat totdeauna interesul cel mai viu dezvoltării economice a statelor și populațiunilor din Balcani, guvernul rus este de părere, că aceste căi ferate legând între ele diferitele puncte ale peninsulei și deschizându-le acces liber la mările inconjurătoare, vor contribui la progresul pacific al acestor regiuni.

Berlin, 4 Martie. — Ziarele anunță, că un comitet central al partidului socialist a decis să *proclame greva generală pe ziua de 18 Martie,* pentru a determina guvernul să acorde votul universal în Prusia.

Petersburg, 4 Februarie. — Ziarele anunță că *Țarul l'a grațiat pe Stössel,* reducându-i pedeapsa la un an de închisoare ușoară. I s'au lăsat toate distincțiunile și penziunea integrală.

Bibliografie.

»Economia« foaie economică ilustrată Nr. 5, a apărut cu următorul cuprins: Mărțișor, sfaturi pentru luna aceasta; Cartofii de sămănat; Desinfecțiunea grajdurilor; Crăparea copitelor la cai; Cereșterea stupilor, informațiuni-Varietăți. Foaia apare în Caransebeș, de două ori pe lună, sub redacțiunea magistrului silvanal Alexandru Diaconovich. Abonamentul pe an 4 cor., pe 1/2 an 2 cor.: un număr 20 fil.; pentru România abonamentul pe an 5 lei.

St. O. Iosif. »Zorile« Dramă istorică în două acte și în versuri. Prețul 1 cor. (10 b. porto).

»P. Ispirescu« Povestirile nnochiașului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. Teatru I.

De cuprinsul următor:

»Soldan Viteazul«, »Mama Anghelușă«, »Herșcu Boccegiul«, »Clevetici«, »Sandu Napoia«, »Sarugiul«, »Ion Păpușariul«, »Cucoana Chirița«, »Barbu Lăntaru«, »Paraponisitul«, »Kera Nastasia«, »Haimana«, »Gură-Cască«, »Stan Covrigariul«, »Vivandiera«, »Păcală și Tândală«, »Scara măței«, »Craiu nou«, »Hartă Răzășul«, »Bamășagul«, »Peatra din ceaș«, »Nunta țărănească«, »Chirița la Iași«, »Chirița în Provincie«.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto).

Diverse.

Tabacherea lui Frederic. Frederic cel mare ocupat a privi la ferestre, văzu reflectându-se în geam, pe pajul său luând tutun din tabacherea sa uitată pe masă. Regele, lăsă să se comită faptul, apoi întorcându-se întrebă liniștit:

»Îți place tabacherea mea?«

Bietul paj incremenise.]

— »Îți place?... Răspunde! ordonă regele.

— »Da, Majestate, răspunse pajul timid.

»Atunci, ripostă regele, ia-o pentru tine, căci pentru noi doi, este prea mică.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Aviz!

Din partea Direcțiunii a loteriei de Clase din Budapesta ni s'a predat nouă vânzarea lozurilor a loteriei reg. ung. în colectă principală.

Am deschis Biroul nostru în Brașov, Strada Vămiei Nr. 36,

și rugăm On. public să se adreseze nouă pentru cumpărare de losuri.

Praxa îndelungată în bransa aceasta ne pune în plăcută poziție de a servi On. clientelă prompt și cu conștiințioasă.

În zilele tragerei loteriei se pot vedea la noi știrile telegrafice, precum și listele oficioase de câștiguri.

Rugându-ne de o cercetare binevoitoare ne recomandăm

Cu toată stima

Julius Friede & Comp.,

Brașov, Strada Vămiei 36.

(78,1-3.)

Dela „Tipografia și Librăria” A. MUREȘIANU, Brașov se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandările.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848-49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istorico-literar de Ioan Rașiu, prof. ord. la preparandia din Blășiș. Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiș.

„Pentru memoria lui Avram Iancu”, epelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin dl Dr. Amos Francu în cauza fondului pentru monument tallui Iancu. Prețul este 1 corônă. În România, 2 lei plus 5 bani porto.

„Tărâmul român și ungar din Ardeal”, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„Românul în sat și la ôste”. Aceasta este titlul unei nouă cărți, de p-l Ioan Pop Reteganul, cunoscutul și meritosul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almășianu”, schițe biografice de Ioan Popa. Broșura acosta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.

De vânzare.

Localitățile din Brașov (Șirul Cetățuiei Nr. 3), Casă, Grădină, loc de zidire sunt de vânzare în total, sau după învoire împărțite în parcele. Informații mai de aproape se pot lua dela proprietarul Dr. Iuliu Orendi secretarul Universității Săsești, Sibiu. Mijlocitori nu se primesc. (77,1-6.)

Vițe nobilitate

liferează cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnavă.

Proprietar, FR. CASPARI, Mediaș (Ardeal).

Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țerei. Fiecare proprietar de vițe se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vreo persoană cunoscută.

[8012,37-47.]

P. T.

Am onoarea a duce la cunoștința On. public, că am deschis provizor un

Atelier de blănărie subțire

în Brașov, Târgul Inului Nr. 26, unde se pot căpăta numai confecțiuni proprii de galere de

Dame (boac), mufuri, șepci de blană, Crimer și Stofă. Tot-felul de Baltoane blănite pentru Dame și Copiil, Figaro și paletone, cu un cuvânt toate articolele ce se țin de blănărie, lucrate modern, în asortiment bogat cu prețuri foarte ieftine.

Prin experiențele mele câștigate atât în capitală, cât și în streinătate pot satisface tuturor recerînțelor spre deplină mulțumire.

Pun căpușeli de blană. — Primesc reparaturi.

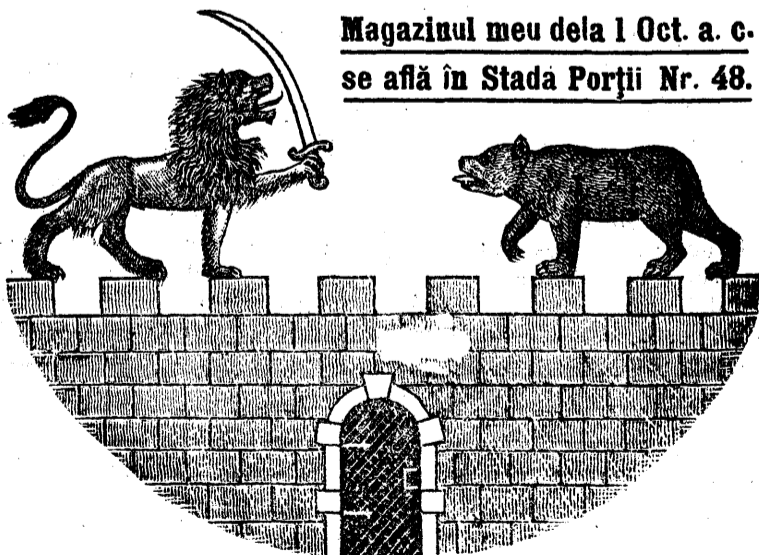
Articole de blănărie cumparate dela mine le curăț fără plată.

Comande din afară le ezeut punctual. — Serviciu solid. —

Mă rog de sprijin.

Cu toată stima

Weiszfeller Sándor,
blănar subțire.

Magazinul meu dela 1 Oct. a. c. se află în Stada Porții Nr. 48.

Din cauza desfacerei totale a proviziunilor noastre din

ȘCOALELE DE POMI

FRIEDRICH GASPARI Co., în Mediaș (Ardeal) oferim cu prețuri scăzute toate articolele din școalele noastre de pomi ca: văratici, ernatici, tufe de smeură, fragi, diferiți mărăcini pentru garduri. Coriferi, trandafiri etc.

Catalog cu prețuri la cerere se trimite gratis.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renunțate în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, cărciumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

Serviciu demn de încredere și conștientios

Apă minerală și apă vindecătoare

în sticle de 1/1 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și băsică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informații se dau cu plăcere din partea

Mu-chong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Verzand in Buziasfürdö.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ. Inter. Telef. 18.

Se caută reprezentanți locali abili.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté ezeuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORENȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.

Cuverte, în tolä măvimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul à 10 fl. se vindela zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.